

Ethische vragen bij gebruik sociale media

22/11/2014 5 Jaar Den Bell opendeurdag

Ethische vragen

Het gebruik van sociale media brengt nieuwe ethische vragen met zich mee, zoals wat met de grens tussen werk en privé? Iedereen heeft ook het recht op vrije meningsuiting maar hoe ver kan je daarin gaan?

Hierna volgen vragen bij het gebruik van sociale media. Elke vraag wordt telkens gevolgd door:

- mogelijke antwoorden
- antwoord zelf
- meer informatie

Werknemer op sociale media: vraag 1

“Je merkt op Facebook dat een collega klaagt over de werking van je afdeling en roddelt over collega's. In het ene geval was dit enkel zichtbaar voor de vrienden en in het andere geval was het zelfs openbaar te zien. Hoe ga je hiermee om?”

Werknemer op sociale media: keuze

- A. Niets, Facebook is privé.
- B. Je vindt dit ongepast en meldt dit aan je leidinggevende.
- C. Je spreekt je collega erover aan.

Werknemer op sociale media: antwoord

- A. Fout antwoord, wat wordt gepubliceerd op het web is openbaarder dan je denkt en bovendien moet iedereen zich ervan onthouden kwetsende opmerkingen te maken via zulke kanalen (zie 'meer weten')
- B. Een juiste keuze
- C. Kan zeker ook, waarschijnlijk zal je collega dit meer appreciëren dan optie B

Werknemer op sociale media: meer weten

Gedragscode sociale media:

“Algemene gedragscode

De regels voor sociale media zijn op zich niet anders dan voor andere communicatiekanalen. Het is belangrijk dat ambtenaren ook op persoonlijke kanalen de A-waarden en de algemene gedragscode moeten naleven.

Loyaliteit

We zijn het vast niet altijd eens met het beleid, maar toch zijn we loyaal aan de stad en het OCMW: aan het bestuur, aan onze bedrijfseenheid of ons departement en aan ons team. We spreken daarover in positieve termen en we verdedigen de beslissingen van onze leidinggevenden. Maar we zijn ook actief en kritisch als er beslissingen moeten worden genomen.

Werknemer op sociale media: meer weten

Vrijheid van meningsuiting

Natuurlijk hebben we als burger het volledige recht op onze meningsuiting. We mogen ons net als ieder ander kritisch uitlaten over alle openbare zaken. De grens ligt daar waar:

- het voor onze toehoorders niet meer duidelijk is of we als privépersoon of als ambtenaar spreken;*
- we negatief over de stad of het OCMW spreken, zonder dat we die zaken eerst binnen onze eigen organisatie hebben trachten te verbeteren;*
- we het imago van de stad of het OCMW ernstig zouden schaden.*

Collegialiteit

We steunen onze chef en collega's in de uitvoering van hun taken en beslissingen, springen in waar nodig en komen afspraken vlot na. We geven elkaar opbouwende opmerkingen over de manier van werken. We zorgen voor een goede werksfeer.

Werknemer op sociale media: meer weten

Concrete aandachtspunten

- *Kritiek mag, als het op een verdraagzame en respectvolle manier gebeurt (vooral met betrekking tot taalgebruik) en als het duidelijk is dat je als inwoner en niet als ambtenaar spreekt.*
- *Wees je bewust van de openbaarheid van het internet. Wat je publiceert op het web is wereldwijd en kan (meestal) door iedereen gelezen of gekopieerd worden.*
- *Het internet vergeet niet; alles blijft vindbaar. Zet niets op je profiel dat je niet herhaald wil zien op nationale tv.*
- *Onthoud je van kwetsende opmerkingen over collega's via sociale netwerksites.”*

Werknemer op sociale media: vraag 2

“Je leidinggevende stuurt je een vriendschapsverzoek op Facebook, wat doe je?”

Werknemer op sociale media: keuze

- A. Je voelt je verplicht het te aanvaarden.
- B. Je vindt Facebook privé en negeert het verzoek.
- C. Je vindt Facebook privé en negeert het verzoek, maar stuurt je leidinggevende een berichtje waarom je het verzoek weigert.

Werknemer op sociale media: antwoord

- A. Je moet je zeker daartoe niet verplicht voelen (zie 'meer weten')
- B. Dit kan
- C. Dit is een nog elegantere keuze omdat je meteen duidelijk maakt waarom je weigert

Werknemer op sociale media: meer weten

Gedragscode sociale media:

“Concrete aandachtspunten

- Voel je niet verplicht om op Facebook vriendschapsverzoeken van collega's of mensen uit je professionele netwerk te aanvaarden.”

Werknemer vs. privépersoon: vraag 1

“Wat doe je als een burger of organisatie kritiek geeft via sociale media op wat je dienst doet of wat het college beslist? Hoe kan je reageren?”

Werknemer vs. privépersoon: keuze

- A. Niet reageren, negeren.
- B. Inhoudelijk argumenten geven op de kritiek.
- C. Bedanken voor de reactie, kritiek intern doorgeven.
- D. De terechte kritiek beamen (retweeten).

Werknemer vs. privépersoon: antwoord

Dit is een moeilijke kwestie, alle antwoorden kunnen afhankelijk van de concrete context.

Houvast:

- gedragscode sociale media
- mening vragen van je leidinggevende of een collega
- concrete adviesvraag richten aan bureau voor integriteit

Werknemer vs. privepersoon: meer weten

Gedragscode sociale media:

“Algemene gedragscode

De regels voor sociale media zijn op zich niet anders dan voor andere communicatiekanalen. Het is belangrijk dat ambtenaren ook op persoonlijke kanalen de A-waarden en de algemene gedragscode moeten naleven.

Loyaliteit

We zijn het vast niet altijd eens met het beleid, maar toch zijn we loyaal aan de stad en het OCMW: aan het bestuur, aan onze bedrijfseenheid of ons departement en aan ons team. We spreken daarover in positieve termen en we verdedigen de beslissingen van onze leidinggevenden. Maar we zijn ook actief en kritisch als er beslissingen moeten worden genomen.

Werknemer vs. privépersoon: meer weten

Vrijheid van meningsuiting

Natuurlijk hebben we als burger het volledige recht op onze meningsuiting. We mogen ons net als ieder ander kritisch uitlaten over alle openbare zaken. De grens ligt daar waar:

- het voor onze toehoorders niet meer duidelijk is of we als privépersoon of als ambtenaar spreken;*
- we negatief over de stad of het OCMW spreken, zonder dat we die zaken eerst binnen onze eigen organisatie hebben trachten te verbeteren;*
- we het imago van de stad of het OCMW ernstig zouden schaden.*

Werknemer vs. privepersoon: meer weten

Concrete aandachtspunten

- *Kritiek mag, als het op een verdraagzame en respectvolle manier gebeurt (vooral met betrekking tot taalgebruik) en als het duidelijk is dat je als inwoner en niet als ambtenaar spreekt.*
- *Wees je bewust van de openbaarheid van het internet. Wat je publiceert op het web is wereldwijd en kan (meestal) door iedereen gelezen of gekopieerd worden.*
- *Het internet vergeet niet; alles blijft vindbaar. Zet niets op je profiel dat je niet herhaald wil zien op nationale tv.*
- *Onthoud je van kwetsende opmerkingen over collega's via sociale netwerksites."*

Werknemer vs. privépersoon: vraag 2

“Vanuit je functie werk je mee aan bepaalde dossiers of neem je deel aan overleg met externen, als privépersoon heb je er kritiek op. Hoe ga je hiermee om op sociale media?”

Werknemer vs. privépersoon: keuze

- A. In je profielen op sociale media staat duidelijk dat je meningen persoonlijk zijn. Kritiek kan dus.
- B. Kritiek kun je intern geven in de organisatie, maar externe sociale media zijn hiervoor niet het juiste kanaal.
- C. Je bent altijd en overal ambassadeur van je werk en uit op sociale media enkel het standpunt van je organisatie.

Werknemer vs. privépersoon: antwoord

- A. Kritiek kan maar let erop hoe je die geeft
- B. Dit is altijd de eerste stap
- C. Ook een ambtenaar heeft het recht op vrije meningsuiting maar veel zal afhangen van de manier waarop je dit aanpakt

Werknemer vs. privépersoon: meer weten

Gedragscode sociale media:

“Concrete aandachtspunten

- *Kritiek mag, als het op een verdraagzame en respectvolle manier gebeurt (vooral met betrekking tot taalgebruik) en als het duidelijk is dat je als inwoner en niet als ambtenaar spreekt.*
- *Wees je bewust van de openbaarheid van het internet. Wat je publiceert op het web is wereldwijd en kan (meestal) door iedereen gelezen of gekopieerd worden.*
- *Het internet vergeet niet; alles blijft vindbaar. Zet niets op je profiel dat je niet herhaald wil zien op nationale tv.*
- *Onthoud je van kwetsende opmerkingen over collega's via sociale netwerksites.”*

Sociale media op het werk: vraag 1

“We merken op dat sociale media de plaats innemen van ‘echte’ communicatie op de werkvloer. Met de installatie van open landschapsbureaus is men bang om de ander te storen, is er geen privacy, ... Er wordt minder echt gecommuniceerd en we merken op dat mensen met elkaar communiceren via Facebook. Ze hebben chat openstaan en praten zo met elkaar. Af en toe zie je dan een glimlach op hun gezicht en een schalkse blik vanop afstand. Mensen die niet op Facebook zitten, zitten dan in de ‘stilte’ (gewild of ongewild), denken dat ze mensen niet mogen storen want ze lijken zo hard aan het werk... Dit wekt wrevel op en is niet goed voor de sfeer. Hoe los je dit op?”

Sociale media op het werk: keuze

- A. Facebook verbieden tijdens de werkuren
- B. Een officieel kanaal in het leven roepen om deze nood op te vullen
- C. Iedereen communiceert hoe hij wil, maar je kan mensen wel aansporen om face to face te blijven communiceren

Sociale media op het werk: antwoord

- A. Dit is niet de bedoeling want sociale media creëren ook professioneel mogelijkheden om de boodschap verder uit te dragen en de relatie tussen burger en stad te versterken
- B. Dit zou kunnen, maar hoeveel tijd kruipt daarin?
- C. Dit is een correct antwoord

Sociale media op het werk: meer weten

Gedragscode sociale media:

“Elke ambtenaar is een ambassadeur van de stad. Sociale media creëren dus opportuniteiten om de boodschap van de stad verder uit te dragen en de relatie tussen burger en stad te versterken. Een voorbeeld - een relevante vacature doorsturen naar je LinkedIn-netwerk of je Facebook-vrienden kan erg efficiënt zijn. Dus actief zijn op sociale media en een netwerk uitbouwen is op zich een positief ding.”

Sociale media op het werk: vraag 2

“Je bent met collega’s aan het werk, één van hen neemt hiervan een foto om die op Facebook te zetten, wat doe je?”

Sociale media op het werk: keuze

- A. Niets, je vindt dit een heel goed idee
- B. Je stelt dat dit enkel kan als iedereen hiermee akkoord gaat
- C. Je weigert dit resoluut want je wil werk en privé gescheiden houden

Sociale media op het werk: antwoord

- A. Jij kan dit een goed idee vinden maar wat vinden je andere collega's ervan en is dit juridisch wel correct?
- B. Het filmen of fotograferen is gebonden aan strikte voorwaarden (zie 'meer weten')
- C. In dit geval heb je daartoe het recht

Sociale media op het werk: meer weten

Wetgeving op camerabewaking en privacywetgeving stelt:

Als de werknemer van dit filmen of fotograferen behoorlijk in kennis werd gesteld, de beelden worden verzameld met het oog op een gerechtvaardigd doel en er geen andere mogelijkheden zijn om dit doel te bereiken, kan de werknemer dit niet weigeren. De werkgever oefent dan op een correcte wijze zijn werkgeversgezag uit. Als de opnames stiekem gebeuren, kunnen de beelden niet gebruikt worden en kan de werkgever klacht indienen bij de (arbeids)rechtbank en/of de privacycommissie en een schadevergoeding vorderen.

